

Atli Dam, lögmaður:

— Vit eiga eitt gott land at liva í!

— og skulu rúmka um karmarnar, so øll okkara framvegis kunnu balast her, segði Atli Dam, lögmaður m.a. í nýggjársrøðu síni. Vit prenta røðuna:

„Gjøgnum øll sjeitiárini og fyrru helvt av áttáti árunum var óvissan um vinnuútlit og framtíðarbroytingar tað, sum vit heftu okkum mest við og tað, vit í atgerðum okkara vóru merkt av.

Á ólavsoku í ár metti eg, at avtaluvíðurskiptini landanna millum í fiskivinnuviðurskiptunum — nú tey høvdu út við 10 ár á baki — vóru komin í fastari legu, og at kollveltandi broytingar í kvotuvíðurskiptunum tí ikki skuldu verið væntandi, heldur smærri javnføringar við eini ávisari niðurgongd í fiskabýti.

Í 1986 kemur hendan meting at halda, tí longu nú eru fingir sáttmálar við øll tey lond, vit samvirka við. Tó ikki við niðurgongd í fiskabýtinum, men heldur eini litlari hækking.

Við grannar okkara vestanfyri er ikki samráðst; men verða ikki stíg tikin til at siga sáttmálan upp, so heldur hann fram, og lögð vildi tað kenst, um ójavnar millum aðrar partar skuldu komið í millum okkara og islendingar.

Tað bráðræni, ið tykjast kundi vera at játta iløgur til skip, ið bygdu á hesar dagmunatalur, sýnist tí í veið munandi meira forsvarligt enn fyri einum fjórðingsári síðani.

Vónandi koma hesi skip, sum ætlað eru roynd í øðrum stovnum enn botnfiski okkara, at renta seg aftur og økja munandi um okkara framleiðslu.

Hvussu royndist 1985!

Hvussu royndist so fandi árið?

Tað er torført at lýsa hetta í fáum orðum, og tað veldst eisini um, hvat sammet verður við — hvørji samfelagsøki og tættir, tú ynskir at lýsa.

Heildarveiða feroyinga rcyndist í 1985 betri enn nakrantíð fyrr bæði til nøgd og veiði.

Feroingar veiddu samantlagt á øllum leiðum 363.000 tons, ið eru góð 16.000 tons fleiri enn í 1984. Av hesum vóru 162.000 tons veidd í Feroyskum og góð 200.000 á mið- og fjarleiðum. A hesum leiðum hevur verið minking í idnaðarveiði í EEC sjógv og lodnuveiði eystanfyri, og meðan lodnuveiðan við Eysturgrønland er økt sera nógv, so væl sum rækjuveiðan við Svalbard.

Útflutningur okkara øktist við 220 mill. kr. upp í 1860 mill. kr., harav skip fyri 75 mill. kr. Talan er sostatt um ein veruligan vøkstur í framleiðsluvirði okkara upp í einar 160 mill. kr. svarandi til umleið 10%.

Hetta hóast vit vóru seinir at lofta prisvøkstrinum á marknaðinum.

Sáttmálarnir við útlond goyma — við onkrum undantaki, so sum Barentshavslodnu — møguleikar fyri øktari veiði í 1986 og eisini munandi hægri útflutningsvirði. Hvussu heildarútslitíð verður, verður tí í stóran mun tengt at støðuni á Feroysleiðunum. Tó tær hetta áhaldandi trýstið, vit ár um ár leggja á.

Tiltøk, ið kunnu linka hetta trýst, eru ein av meginsetningum landsstýrisins í 1986 og fylgjandi ári: Stóra ráveru-tilfeingið í svartkjaftastovninum má tí nytta fáast úr, og fara tí ymsir almennir stovnar saman við privatum undir enn dyggari royndir at fáa hetta at hepnast, tó at tær mongu milliónirnar, sum higartil eru nýttar, enn ikki hava borið á mál.

Til tess at gerast færi fyri at fremja eina neyvari fiskivinnustýring, hevur landsstýrið sum kunnugt samtykt at økja og út-

byggja fiskivinnuumsiting landsins.

Samsvar tørvar enn millum nýtslu og iløgur

Góða veiðisúrlitið og hækkaða virðið hava fyri einstøku húsarhaldini givið útslit, sum sammet við víðurskiptini í øðrum londum mugu metast nøktandi, tó at útslitíð er misjávnt býtt; men í samlaða búskap landsins kann batin ikki metast nóg stórur.

Hetta var heldur ikki væntað eftir einum ári.

Um búskap okkara kann framvegis sigast, at samsvar tørvar millum samlaða framleiðslu og nýtslu og iløgur, her er framvegis munandi hall og verður tað nokur ár enn.

Innflutningur okkara í 1985 er 2625 mill. kr., og tá útflutningurin, sum nevnt var 1860 mill. kr., hava vit sostatt eitt beinleiðis handilsjavnahall uppá 765 mill. kr. Hetta er 302 mill. kr. minni enn í 1984, tá hallið var 1067 mill. kr.

Verður skipainnflutningurin uppá 412 mill. kr. drigin frá, eru innfluttar vørur til nýtslu og iløgur á landi fyri 2213 mill. kr., hetta tal var seinasta ár 2035 mill. kr., so vøkstururin í innflutningi er 178 mill. kr. ella áleið tað sama sum vøkstururin í útflutningi.

Frároknað innflutt og útflutt skip er handilsjavnahallið sostatt 428 mill. kr. ella áleið tað, sum skipainnflutningurin hevur verið.

Í árinum, sum fer, vóru ríkisflytingar frá danska statinum umleið 590 mill. kr., parturin av avlopi tjóðbankans 20 mill. kr., ein vøkstur í rentuútreiðslum 60 mill. kr. mótvægis 762 milliónum í 1984.

Hetta tal er munandi

minni enn væntað við ársbyrjan, tá hallið varð met til umleið 1 milliard og eisini minni enn væntað á ólavsoku, tá talið varð met til 700 mill. kr.

Donsku kredittfeløgin

Ein av orsökunum, til at hallið ikki gjørdist so stórt sum væntað, er, at av lánstilsøgnum frá donsku kredittfeløgnum uppá 7-800 mill. kr. eru útgjaldnar góðar 200 í hesum árinum, hartil kemur vøkstururin í útflutningsvirðinum og tann minkandi vøkstururin í innflutningi til nýtsluendamál.

Vøksturinn í mettu uttanlandsskuld verður kortini ikki tað fulla gjaldsavnahallið uppá 510 mill. kr., sum vanligt er, men 420 mill. kr. og kemst hetta av einum kursvinningi uppá 90 mió. kr. av verandi skuld uppá 3,1 milliard krónum. Uttanlandsskuldin við árslok 1985 er sostatt umleið 3,5 milliardir ella umleið 65%

av bruttotjóðarúrtøkuni í 1985, sum er met til 5,4 milliardir mótvægis 4,9 í 1984.

Nettoskuldin við árslok 1985 er sostatt einar 250-300 mill. kr. minni enn tásitandi landsstýri og ráðgevgandi nevndin mettu fyri einum ári síðani, men í hesum er minni uggi enn tøluni sýna, tí skuldu vit verið hægri met til kredittvirði, átti lutfallið millum skuld og bruttotjóðarúrtøku at verið 1 til 3 heldur enn 2 til 3, sum tað nú er.

Avbjóðingar komandi ári:

Avbjóðingin í 1986, 87 og 88 verður tí at minka hesa uttanlandsskuld sum part av okkara samlaðu framleiðslu, men skal framleiðslan økjast, mugu fyrils enn nakrar iløgur og harvið lantøkur fremjast, tí verður uttanlandsskuldin at vaksa upp um 5 milliardir, áðrenn verulig vend kemur í. Hetta havi eg fráboðað fyrr, og broytingin í mun til hesa

meting er enn ikki stór.

Hagføðingar okkara meta í galdandi støðu, at gjaldsavnahallið í 1986 aftur gerst 6-700 mill. kr., vit eiga tí at fremja búskapartiltøk, sum tryggja at hetta hall kemur niður um 500 mill. kr. í 1986 eisini.

Hvørji hesi tiltøk verða, er ov tíðliga at siga, men helst má roynast at tálma innflutningin av nýtslurvørum enn meira, og helst mugu nakrar av iløgnum á landi dragast út yvir eitt sindur longri tíðarskeið.

Avskrivningarvinnan og privat nýtsla!

Í árinum, sum fór, broytti sitandi samgonga skatta- og avskrivningarlógirnar tvær ferðir fyri betri at tryggja, at avskrivningar-koma vinnuni og ikki privatnýtslu til góðar og fyri at fáa samfelagskaptan vinning til skatt-ingar, tá rakstrargögn og skip verða seld.

Stuðulsskipanin til fiskivinnuna varð broytt